

ВІДСВІТ ЙОГО ІМЕНІ

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації

Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва ім. Олесея Гончара

ВІДСВІТ ЙОГО ІМЕНІ

Полтавці – лауреати Всеукраїнської
літературної премії імені Дмитра Нитченка

Бібліографічне досьє

83.3 (4 Укр) 6+91.9:83

Упорядник: *Картальова Любов Іванівна*

Відсвіт його імені: полтавці – лауреати Всеукраїнської літературної премії імені Дмитра Нитченка : біобібліографічне досьє / упоряд. Л. Картальова; обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара. – Полтава, 2015. – 28 с.

Досьє подає відомості про премію імені Дмитра Нитченка, про полтавців – лауреатів цієї премії за 15 років її існування та про полтавця з Австралії, ім'я якого носить нагорода, – невтомного трудівника на ниві української культури, популяризатора української книги, української літератури, організатора освітнього життя українців Австралії.

Відомості про кожного лауреата вибірково доповнюються літературою, розміщеною в логічній і алфавітній послідовності. Книги та публікації лауреатів також подані вибірково. Отже, матеріал не є вичерпним.

Адресується молоді, бібліотечним працівникам, патріотам України, всім, залюбленим в українське слово.

Допоміжний апарат: зміст, іменний покажчик лауреатів премії.

З М І С Т

Премія імені Дмитра Нитченка.....	4
Посол українського слова в Австралії.....	5
Лауреати премії 2000 – 2015 років.....	8
2000 рік.....	8
2001 рік.....	11
2004 рік.....	13
2007 рік.....	14
2008 рік.....	15
2009 рік.....	17
2011 рік.....	19
2014 рік.....	21
2015 рік.....	24
Іменний покажчик лауреатів.....	27

ПРЕМІЯ ІМЕНІ ДМИТРА НИТЧЕНКА

Премія носить ім'я відомого письменника, літературознавця, мецената, популяризатора української книги і української літератури, уродженця Зіньківського краю – Дмитра Нитченка з Австралії. Заснована 2000 року Лігою українських меценатів і родиною письменника – доньками Лесею Ткач та Галиною Кошарською, котрі живуть в Австралії.

Ця почесна відзнака дещо відрізняється від інших літературних премій, бо присуджується не за художні твори. Її вручають активним пропагандистам українського друкованого слова, які за нинішніх реалій є його оборонцями, подвижниками в царині рідної мови, популяризаторами українського письменства, активними діячами в галузі україністики тощо. Отже, цю нагороду одержують лише ті, хто щиро любить Україну, її мову, її книгу.

Лауреатами премії стають жителі України та діаспори: літературознавці, рецензенти, журналісти, письменники, науковці, видавці, бібліотекарі, працівники книготоргівлі, артисти, меценати.

Присуджується щорічно до дня народження Д. В. Нитченка – 21 лютого. Грошова нагорода змінюється залежно від бюджету Ліги українських меценатів. Вік учасників не обмежений.

Нитченка Дмитра імені премія // Степаненко М. Літературні, літературно-мистецькі премії в Україні. – Полтава, 2014. – С. 267-272.

Довідка : [про премію] // Полтавський вісник. – 2015. – 6 берез. – С. 19.

Лауреати премії імені Дмитра Нитченка // Літературна Україна. – 2015. – 12 лют. – С. 2.

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ МЕЦЕНАТІВ

ПОСОЛ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА В АВСТРАЛІЇ
(21.02.1905, м. Зіньків – 15.09.1999, м. Мельбурн)

*На таких людях тримається
національне життя української
діаспори.*

М. Слабошпицький

*Саме такі люди творили Україну
поза Україною.*

В. Загорій

Дмитро Васильович Нитченко (справжнє прізвище Ніценко, псевдоніми: Дмитро Чуб, Остап Зірчастий) народився в Зінькові в заможній селянській родині. Дитинство минуло на хуторі за 14 км від повітового міста. Навчався в Лютенських Будищах, потім – в індустріально-технічній школі у Зінькові. Через репресії сім'я змушена була покинути рідні місця, і 11-річний хлопець залишився з тіткою-вчителькою. 1923 року вступив до літературного угруповання "Плуг", до якого належав 2 роки. 1925 року юнак виїхав на Кавказ до своєї рідні. Працював на заводі, вступив на робітфак у Краснодарі. Але невдовзі, через донос зіньківського знайомого, навчання обірвалося, бо його оголосили класовим ворогом за непролетарське походження. З цим тавром довелося жити, перемагаючи неймовірні труднощі. Переїхав до Харкова. Працював, навчався. Через походження п'ять разів звільняли з роботи, тому із запізненням закінчив технікум чужоземних мов (німецький відділ), а 1940 року – мовно-літературний факультет Харківського педінституту. Працював викладачем літератури у школах і вузах Харкова. У ці ж роки наш земляк прилучився до літературного життя столиці України, познайомився з відомими письменниками, продовжував писати сам.

Влітку 1941 року Дмитро Нитченко був мобілізований на фронт, а восени потрапив у полон. Знання німецької мови врятувало від загибелі. Повернувся до Харкова, до сім'ї, потім – до Зінькова. Не бажаючи

потрапити до сталінських таборів, письменник емігрував спочатку до Західної Німеччини. Із сім'єю жив у таборах для переселенців. У місті Ульмі викладав в українській гімназії, налагодив випуск культурно-літературного журналу. 1949 року родина Нитченків емігрувала до Австралії. У чужій країні Дмитро Васильович, працюючи на різних роботах, щоб забезпечити сім'ю, одночасно займався освітньою діяльністю серед українського населення, очолював Українську центральну шкільну раду, писав навчальні програми, підручники, влаштовував з'їзди вчителів, керував літературно-мистецьким клубом імені Василя Симоненка в Мельбурні, упорядковував і редагував альманах "Новий обрій", поетичну антологію та англomовну "Антологію української прози". Щоб розходилася українська книжка, Нитченко влаштовував "Двомісячники української книжки і преси", для яких здобував підтримку українських громадських організацій, церков і шкіл. Він щедро допомагав авторам, редагуючи їх книжки і пишучи до них передмови, часто розповідав читачеві про художні твори авторів з тодішньої Радянської України. Всі кращі твори письменник популяризував і навіть продавав, щоб за виручені кошти опублікувати нові. Своїм коштом пересилав книжки в Україну.

Виходили книжки і Дмитра Нитченка-Чуба: проза, поезія, публіцистика, рецензії, листування. Частина з них у його власному видавництві "Ластівка". За природністю і простотою стилю письма автора стояло одне з найглибших його переконань: українська літературна мова – це скарб, збережений українським народом упродовж століть неволі та нищення. Він постійно дбав про культуру мови і завжди був готовий викривати мовні огріхи – у художній літературі, у пресі, у діаспорному побуті, у приватному листуванні.

Літературна, видавнича і редакційна праця Дмитра Нитченка постійно поверталася до теми життя видатних людей українського слова: Б. Антоненка-Давидовича, Т. Шевченка, багатьох українських письменників, яких знав, з якими постійно і багато листувався.

Письменник, журналіст, меценат, видавець, критик... Складно назвати галузь україністики, в якій би не працював подвижник, який, живучи на далекому континенті, всіляко дбав, щоб його співвітчизники, занесені вітрами за океан, не забували материнської мови, не стали іванами безрідними. Усе його життя було сповнене високого патріотичного змісту, було життям для українського слова, української книги, для українського народу, для України.

*Полюбіть її, як рідну матір,
Полюбіть, як наш любив Тарас*

Такими словами закінчується "Заповіт" Д. Нитченка, з яким він звертається до своїх доньок і до всіх українців.

Коли Ліга українських меценатів заснувала свою премію на захист українського друкованого слова, відразу згадалось ім'я світлої пам'яті Дмитра Васильовича Нитченка. Його ім'я і освятило цю нагороду.

Дмитро Нитченко – людина ідеї : нариси, спогади, листи, поезії / упоряд. М. Слабошпицький. – К. : Ярославів Вал, 2003. – 200 с.

Винниченко І. Нитченко Дмитро Васильович (21.02.1905-15.09.1999) – письменник, поет, літературознавець / І. Винниченко // Енциклопедія історії України : у 10-и т. – К., 2010. – Т. 7. – С.389-390.

Нитченко Дмитро Васильович (Чуб; 1905-1999) – укр. письменник, меценат // Гончар О. Щоденники : у 3-х т. – К, 2004. – Т. 3 (1984-1995). – С. 302, 370, 383, 389, 550; Ротач, П. Колоски з літературної ниви : короткий літературний календар Полтавщини. – Полтава, 1999. – С. 83-86.

Журавлем летів до України: духовне спілкування з Дмитром Нитченком // Ротач П. Рядки за рядками, літа за літами... – Полтава, 2005. – С. 108-120.

Йовенко, С. "До в світі найсвятішої землі,,,": з нагоди 100-річчя визначного культурного діяча, освітянина, письменника Дмитра Нитченка / С. Йовенко // Вітчизна. – 2005. – № 5-6. – С. 152-156.

Слабошпицький, М. Його Шевченко – не ікона. Австралійця Дмитра Нитченка щороку вшановують в Україні, вручаючи премію його імені / М. Слабошпицький // Урядовий кур'єр. – 2013. – 11 лип. – С. 9.

Чернов, А. Невтомний служитель українського слова : 21 лютого – 105 років від дня народження нашого земляка Дмитра Нитченка / А. Чернов // Вечірня Полтава. – 2010. – 17 лют. – С. 8.

ЛАУРЕАТИ ПРЕМІЇ 2000–2015 РОКІВ

2000 рік

Перші лауреати премії імені Дмитра Нитченка : [в т. ч. В. Поліщук] // Літературна Україна – 2000. – 27 січ. – С. 2.

Вірні українству: нові лауреати премії імені Дмитра Нитченка : [в т. ч. С. Дзюба] // Демократична Україна. – 2000. – 24 листоп. – С. 6.

ПОЛІЩУК

Володимир Трохимович

**17.12.1953 р. н., с. Сердюківка
Смілянського р-ну Черкаської обл.
(до 1954 р. територія належала
Полтавщині).**

**Доктор філологічних наук, завідувач
кафедри української літератури
Черкаського державного
університету ім. Б. Хмельницького.**

Закінчив філологічний факультет Черкаського державного педагогічного інституту, аспірантуру в інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. В. Поліщук – автор сотні публікацій, у т. ч. монографій про творчість М. Старицького, посібників з літератури Черкаського краю та ін. Він упорядник, автор передмов і видавець збірок творів Т. Осьмачки, О. Лана, А. Чужого, С. Бена, М. Драй-Хмари, П. Филиповича та ін. В. Поліщук – автор найбільш ґрунтовного дослідження творчості Василя Захарченка: "Василь Захарченко. Штрихи до творчого портрета" (1997 р.).

Серед важливих літературних уподобань науковця – творчість Михайла Старицького. Він пише дослідження, упорядковує творчі надбання майстра. В. Поліщук – лауреат ряду літературних премій.

Поліщук, В. Антиімперський дискурс у листах Нечуя (до 175-річчя від дня народження І. С. Нечуя-Левицького) / В. Поліщук // Слово Просвіти. – 2013. – Ч.17 (28 листоп.- 4 груд.). – С. 12-13.

Поліщук, В. Забутий черкаський письменник (до 125-річчя від дня народження Миколи Борисова / В. Поліщук // Літературна Україна. – 2014. – 23 жовт. – С. 9.

Поліщук, В. На межі життя і смерті : [про В. Сосюру] / В. Поліщук // День. – 2014. – 23 трав. – С. 8.

Поліщук, В. Осібний Михайло Драй-Хмара : до 125-річчя письменника і вченого / В. Поліщук // Літературна Україна. – 2014. – 9 жовт. – С. 1, 6-7.

Поліщук, В. Чутливий до поезії Нечуй / В. Поліщук // Літературна Україна. – 2013. – 21 листоп. – С. 1, 5.

**ДЗЮБА
Сергій Вікторович**

20.09. 1964 р. н., м. Пирятин.

Поет. Прозаїк.

Закінчив факультет журналістики КДУ ім. Т. Г. Шевченка. Займається журналістською, літературною, просвітницькою, науковою, правозахисною та видавничою діяльністю.

Працював кореспондентом, власкором, редактором різних періодичних видань, директором видавництва "Чернігівські обереги", завідувачим редакції на радіо.

Теми його журнальних публікацій, зокрема, такі: дивовижні люди, розповіді про українських миротворців та людей, які воювали за радянських часів у Афганістані, Єгипті, В'єтнамі та інших країнах. А також – культура, мистецтво, література та інше. Матеріали про видатних українців друкувались у газеті "Молодь України" та "Місто" (Чернігів).

С. Дзюба – автор книг поезій, прози, публіцистики, рецензій, есеїв, упорядник антології сучасної української поезії "Пастухи квітів" (1999 р.), упорядник та видавець збірок поезій, прози й літературної критики молодих письменників та інших збірників. З 2000 року він – президент ГО "Чернігівський інтелектуальний центр". Ця міжнародна громадська організація об'єднує 48 відомих письменників, перекладачів, науковців, журналістів з України та закордону, проводить зустрічі, презентації, конференції, виставки та інше.

А ще він голова комітету з нагородження Міжнародною літературною премією імені М. Гоголя "Тріумф", голова журі щорічних обласних конкурсів для дітей та молоді – літературного та журналістського (з 1999 р.). Лауреат міжнародних та всеукраїнських премій та конкурсів.

Дзюба, С. Ми любимо тебе, Болгаріє! / С. Дзюба // Українська літературна газета. – 2014. – 4 лип. – С. 17.

Сергій Дзюба – поет, прозаїк // Письменники України : біобібліографічний довідник. – К., 2006. – С. 110; Пастораль річечки : антологія / упоряд. О. Івасюк. – Чернівці, 2011. – С. 160-162.

Журі назвало переможців щорічної премії імені Панаса Мирного // Зоря Полтавщини. – 2014. – 30 квіт. – С. 7.

Леус, В. "Золотий перстень" Македонії у чернігівського подружжя письменників / В. Леус // Українська літературна газета. – 2014. – 25 квіт. – С. 15.

Названо щорічних лауреатів премії "Благовіст" // Літературна Україна. – 2014. – 10 квіт. – С. 2.

2001 рік

Лауреати премії імені Дмитра Нитченка за 2001 рік // Літературна Україна. – 2002. – 14 лют. – С. 3.

МИХАЙЛЕНКО Анатолій Григорович

**(22.04. 1939, с. Максимівка
Карлівського р-ну – 07.06.2007,
м. Київ).**

Письменник. Публіцист.

Наш земляк відомий своїми численними художніми та публіцистичними книгами, за які нагороджувався літературними й журналістськими преміями. З його ім'ям асоціюється журнал "Україна", якому він віддав 17 років, понад 8 років його очолював. Працював головним редактором видавництва "Веселка", згодом – у журналі "Дніпро", у редакції тижневика "Вісті". Отже, вклад в утвердження українського слова Анатолій Михайленко залишив помітний.

Він мав завидний хист організатора. Об'їхавши багато країн світу, був у свій час ніби повпредом, що об'єднав Україну з її синами та доньками, які долею були розкидані далеко від рідного краю. Саме дякуючи його старанням, у перші роки незалежності України було здійснено багато мистецьких та гуманітарних проектів за участю наших зарубіжних земляків.

В Україні Анатолій Михайленко став одним з ініціаторів встановлення мистецької премії імені славетного поета-пісняря Дмитра Луценка, написав блискучі матеріали про лауреатів Луценківської премії.

Йому випало стати учасником ліквідації аварії на ЧАЕС першої категорії, інвалідом-чорнобильцем 2-ї групи, що так вкоротило віку.

Після смерті, стараннями рідних, світ побачила збірка публіцистичних та літературно-художніх творів "Магія місячного затемнення". До останнього дня письменник працював над виходом книги "Осіньне золото". А коли вона версталася, пішов із життя миттєво, несподівано.

Михайленко, А. Г. Моя ти доле чорнобрива : художньо-публіцистичні нариси / А. Г. Михайленко. – К. : Просвіта, 2004. – 272 с.

Михайленко, А. Г. Мости : нариси про наших сучасників / А. Г. Михайленко, А. К. Ткаченко. – К. : Молодь, 1977. – 142 с.

Анатолій Михайленко: прозаїк, публіцист // Письменники України : біобібліографічний довідник. – К., 2006. – С. 267; Письменники радянської України 1917-1987 : біобібліографічний довідник. – К., 1998. – С. 207-208.

Власюк, Т. Це бентежне малювання словом... Порадницька гостина з А. Михайленком (замість біографії) / Т. Власюк // Михайленко А. Магія місячного затемнення. – К, 2009. – С. 5-14.

Шинкарук, Б. Праведник / Б. Шинкарук // Михайленко А. Магія місячного затемнення. – К, 2009. – С. 442-445.

Гаврилова, Л. Життя з присмаком полину / Л. Гаврилова // Край, – 2013. – № 110 (черв.). – С. 15-18.

Гаврилова, Л. З чорного мармуру, із блакитних небес... : [вшанування пам'яті письменника] / Л. Гаврилова // Край. – 2014. – № 121 (трав.). – С. 14.

Корнєва, В. Автограф на рідній землі / В. Корнєва // Зоря Полтавщини. – 2014. – 16 трав. – С. 15.

Михайленко, Н. Доля чорнобрива, доля калинова (спогад про брата) / Н. Михайленко // Зоря Полтавщини. – 2008. – 30 лип. – С. 3.

Михайленко-Гуцул, О. Карлівській бібліотеці присвоєно ім'я А. Г. Михайленка / О. Михайленко-Гуцул // Літературна Україна. – 2013. – 20 черв. – С. 15.

2004 рік

МИРОНЕЦЬ

Надія Іванівна

**08.05.1933 р. н., с. Михнівка
Лубенського р-ну.**

**Доктор історичних наук, професор,
завідувачка відділу Інституту
археографії та джерелознавства
ім. М. Грушевського НАН України.
Заслужений працівник народної
освіти України.**

Закінчила КДУ ім. Т. Г. Шевченка. Автор понад 200 наукових та науково-публіцистичних праць. Коло наукових інтересів: взаємозв'язки історичної науки та художньої літератури, джерелознавство, історичне краєзнавство.

Надія Миронець є однією із засновниць Всеукраїнського жіночого товариства імені Олени Теліги, була науковим керівником першої науково-практичної конференції з вивчення життя і творчості Олени Теліги.

Н. Миронець – автор книг про О. Телігу, а також книг, присвячених життю і творчості М. Грушевського, М. Шаповала, Є Чикаленка, Б. Антоненка-Давидовича, І. Багряного, О. Бургардта (Ю. Клена), Ю. Дарагана, Г. Чупринки та багатьох відомих і маловідомих українців. Упродовж тривалого часу досліджує епістолярну спадщину В. Винниченка.

Миронець, Н. Володимир Винниченко: таємниці кохання. Хронологія інтимів : документальна розповідь. – К. : Ярославів Вал, 2013.

Миронець, Н. "Не треба слів. Хай буде діло...": життєвий і творчий шлях Олени Теліги / Н. Миронець // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 9. – С. 23-27.

Миронець, Н. Невідомі автографи Євгена Маланюка / Н. Миронець // Слово і час. – 2013. – № 9. – С. 77-91.

Миронець, Н. Роман Івана Багряного "Сад Гетсиманський" – правдиве свідчення про пережите / Н. Миронець // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 11-12. – С. 9-12.

Миронець, Н. Трагічний Київ Олени Теліги / Н. Миронець // Українське слово. – 2012. – 15-12 лют. – С. 14.

Загартована історією : ювілейний збірник на пошану професора Надії Іванівни Миронець з нагоди 80-ліття від дня народження. – Київ, 2013. – 376 с.

2007 рік

Премія імені Дмитра Нитченка // Літературна Україна. – 2007. – 22 лют. – С. 2.

БІЛОУС

Володимир Федорович

**(12.10.1937, с. Дереківщина
Лохвицького р-ну – 10.05.2014)**

Фотохудожник.

У молоді роки займався літературою. Писав новели, доки не познайомився з творами Григора Тютюнника у журналі "Дніпро". Згодом земляк став для Володимира Федоровича не тільки улюбленим письменником, а і близьким другом. Вони познайомились 1970 року. Тоді й було зроблене перше "класичне" фото Григора. Потім було безліч фото, але на жодному з них письменник спеціально не позував. Знімки друкувались в республіканських журналах, використовувались як ілюстрації до книг Григора Тютюнника. Деякі з фотообразів Майстра перейшли у тексти письменника. Створений епохальний фотоальбом "Григір Тютюнник у фотографіях Володимира Білоуса". Роботи

фотомайстра стали основою документального фільму "Григір Тютюнник" (Луганська кіностудія), відеофільму "Здрастуй, княгиня Сула" (реж. В. Білоус).

В. Ф. Білоус був надзвичайно вимогливим до своєї праці. У його роботах промовляє сучасність і європейська традиція. А ще – головною героїнею багатьох його знімків є жінка.

Пономаренко, Л. Зупинися, мить.../ Л. Пономаренко // Зоря Полтавщини. – 2007. – 31 серп. – С. 4.

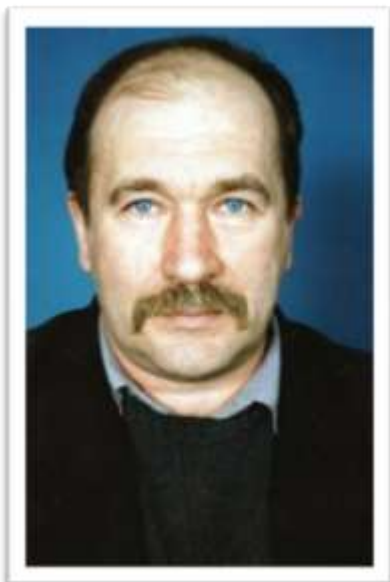
Терен, Т. Просто художник: майстер художньої фотографії Володимир Білоус / Т. Терен // Україна молода. – 2007. – 19 черв. – С. 12.

2008 рік

Лауреати премії імені Дмитра Нитченка – 2008 // Літературна Україна. – 2008. – 21 лют. – С. 2.

Премія імені подвижника слова: визначені лауреати премії імені Дмитра Нитченка за 2008 рік // Урядовий кур'єр. – 2008. – 16 лют. – С. 16.

Названо лауреатів премії // Урядовий кур'єр. – 2008. – 13 берез. – С. 16.

РОГОВИЙ Юрій Феодосійович

**14.10.1957 р. н., с. Устимівка
Глобинського р-ну.**

Письменник. Літературознавець.

1980 року закінчив природничий факультет Полтавського педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка. До 2005 року працював учителем Пирогівської середньої школи Глобинського району. Оповідання та літературознавчі матеріали публікували газети "Літературна Україна",

"Українська літературна газета", "Літературна газета" (Луганськ), "Зоря Полтавщини", ряд українських журналів.

Юрій Роговий – син Феодосія Кириловича Рогового, письменника, належно не пошанованого за життя. Вже після смерті (1925-1992), він став лауреатом Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, напевне, єдиним лауреатом, який жив у сільській глибинці. Творчість Ф. Рогового залишилась малознаною, тому Юрій Феодосійович, відчуваючи синівський обов'язок, популяризує батьківський спадок, пише про нього, про визначні постаті в українській літературі.

"Юрій Роговий надає можливість знову замислитись над глибинними причинами великих втрат в українській літературі. У часи, коли каральні органи силою нав'язували лінію поведінки" (М. Костенко).

Роговий Юрій Феодосійович // Степаненко М. Сучасні письменники Полтавщини : довідник. – Полтава, 2014. – С. 64-65.

Баран, Є. Творчі плеса Юрія Рогового / Є. Баран // Літературна Україна. – 2009. – 29 січ. – С. 4.

Костенко, М. Роса в червону ніч / М. Костенко // Літературна Україна. – 2007. – 11 січ. – С. 6.

Віценья, Л "Роса в червону ніч" : [книга, присвячена батькові, Ф. Роговому] / Л. Віценья // Зоря Полтавщини. – 2006. – 24 жовт. – С. 3.

Сорока, П. "Пишеться – наче востаннє..." / П. Сорока // Зоря Полтавщини. – 2013. – 19 листоп. – С. 5.

2009 рік

Премія імені Дмитра Нитченка // Літературна Україна. – 2009. – 19 лют. – С. 2.

ЗАХАРЧЕНКО

Василь Іванович

**13.01.1936 р. н. с. Гутирівка
Полтавського р-ну.**

Письменник. Публіцист.

Василь Захарченко – яскравий представник свідомих українців радянського режиму, шістдесятник. Маючи неабиякі творчі здібності та нахили до літератури, сільський хлопець поступив на факультет журналістики КДУ ім. Т. Г. Шевченка з першого заходу. Справжній українець, він зі смутком згадував: "Не вчили нас тоді в університеті любові до України, до рідної мови, культури...". Та цю любов він увібрав з молоком матері і всі роки іде з нею по життю. Ще в студентські роки познайомився з відомими письменниками, прогресивною українською інтелігенцією 50-60-70-х років і впевнено увійшов у їх коло.

Важко було працювати журналістом, коли утискалося все українське, та молодому фахівцю вдалося не змінити своїх поглядів. Постійно буваючи серед людей, він паралельно збирав факти з історії України, а саме про голодомор, репресії, русифікацію. Потім упродовж років створював унікальну базу даних злочинів тоталітарного режиму. Знаючи, що ці записи можуть обернутися проти нього, шифрував їх. За патріотичну спрямованість своїх творів для влади став письменником-націоналістом.

Василь Захарченко не тільки товаришував з "неблагонадійним" І. Дзюбою, а був ще його кореспондентом, допомагав у зборі фактів про зросійщення Донецького краю. У роки маланчуківського свавілля він не пішов на примирення з владою, не зрадив і не відмовився від друга В. Стуса, від засудженого І. Дзюби. Як буржуазний націоналіст, за

антирадянську діяльність письменник і журналіст був репресований, перебував в ув'язненні, з приниженням виключений із Спілки письменників України. Книги його вилучались, ім'я було викреслене з літературного процесу.

1982 року Василя Захарченка було знову прийнято до Спілки письменників України, реабілітовано лише в жовтні 1991 року, після здобуття незалежності України. З болем сприймає сучасні негаразди в державі, але віра в Україну і в розум простих людей його не полишає. Основні теми публіцистики Василя Захарченка – українська державність і державний статус української мови, національний пріоритет в освіті.

Захарченко, В. Альфа і омега незалежності – мова: щоденні болероздуми / В. Захарченко // Літературна Україна. – 2006. – 6 лип. – С. 1, 3.

Захарченко, В. Ворог біля брами нашого серця : зі щоденника болю : [щодо проекту Закону "Про мови в Україні"] / В. Захарченко // Літературна Україна. – 2010. – 21 жовт. – С. 2, 7.

Захарченко, В. Мова рідної землі... та про мислячий очерет / В. Захарченко // Слово Просвіти. – 2013. – 7-13 лют. – С. 7.

Василь Захарченко – прозаїк, публіцист // Письменники України : біобібліографічний довідник. – К., 2006. – С.146; Письменники Радянської України 1917-1987 : біобібліографічний довідник. – К., 1988. – С. 228.

Захарченко Василь Іванович (13.01.1936, с. Гутирівка тепер Полтавського району) // Шевченківські лауреати 1962–2001. – К., 2001. – С. 185-186; Ротач, П. Полтавська Шевченкіана: спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії : у 2-х кн. – Полтава, 2005. – Кн. 1. А-К. – С. 277-278; Рух опору в Україні: 1960 – 1990 : енцикл. довідник. – К., 2010. – С. 246-247.

Поліщук, В. Т. Захарченко Василь Іванович / В. Т. Поліщук // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2010. – Т. 10. – С. 380.

Пустовіт Т. Захарченко Василь Іванович / Т. Пустовіт // Реабілітовані історією. Полтавська область : наук.-документальна серія книг : у 27-и кн. – Київ-Полтава, 2007. – Кн. 5. – С. 127-136.

"Я ніколи не належав ні до яких ворожих груп..." : ["Персональна справа" В. Захарченка] // Коваль В. Серце моє в колючому дроті : есе, спогади, документи. – К., 2005. – С. 552-573.

Пустовіт, Т. Василь Захарченко. Із когорти шістдесятників / Т. Пустовіт // Рідний край. – 2008. – № 1 (18). – С. 157-167.

2011 рік

Кульова, В. Премія за оборону рідного слова / В. Кульова // Демократична Україна. – 2011. – 20 трав. – С. 18.

Лауреати премії імені Дмитра Нитченка // Літературна Україна. – 2011. – 17 лют. – С. 4.

НЕЖИВИЙ

Олексій Іванович

**09.03.1957 р. н., с. Хитці
Лубенського р-ну.**

Письменник. Науковець.

Журналіст. Краєзнавець.

Педагог. Доктор філологічних наук.

Закінчив Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, українське відділення філологічного факультету Луганського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. Навчання поєднував із журналістською роботою. Працюючи викладачем Луганського інституту внутрішніх справ, захистив кандидатську дисертацію на тему "Педагогічна спадщина Бориса Грінченка". Займав відповідальні посади в наукових установах і вузах міста Луганська.

1989 року першим очолив Луганську міську організацію Товариства української мови ім. Тараса Шевченка, член міської організації Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т. Шевченка.

Олексій Іванович прагне зламати сформований роками стереотип, ніби м. Луганськ не українське. Він автор понад півтори сотні праць лише про тих знаменитих українців, які живуть на Луганщині. Він вбачає своє покликання в літературознавчих дослідженнях і наголошує: "Дослід-

жувати письменника – це оприлюднювати та поширювати його творчий доробок".

У полі зору О. Неживого життя і творчість Б. Грінченка, Григора Тютюнника, Надії та Івана Світличних, письменників Луганського краю. Він автор довідників, посібників з літератури. В його творчому доробку налічується понад 340 наукових і науково-популярних публікацій, а також виступи на радіо і телебаченні.

2013 року науковець захистив першу в Україні докторську дисертацію за спеціалізацією "Літературне джерелознавство й текстологія" у Львівському національному університеті ім. І. Франка за темою "Наукова біографія і творча спадщина Григора Тютюнника: джерелознавча і текстологічна проблематика"

О. І. Неживий – лауреат багатьох премій і нагород.

Неживий, О. Григор Тютюнник: текстологічна та джерелознавча проблематика життя і творчості / О. Неживий. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2010. – 272 с.

Неживий, О. Джерела життєпису Григора Тютюнника: дитинство, юність / О. Неживий // Рідний край. – 2011. – № 1. – С. 136.

Неживий, О. Текстологія творчої спадщини Григора Тютюнника / О. Неживий // Слово і час. – 2005. – № 7. – С. 28-36.

Неживий, О. І. Життя у слові: джерелознавча проблематика Григора Тютюнника / О. І. Неживий. – К. : Академія, 2014. – 224 с.

Неживий, О. Із ім'ям Тараса Шевченка : навч. посібник-антологія / О. І. Неживий; Мін-во освіти і науки України, ДЗ "Луганський національний університет ім. т. Шевченка". – Луганськ : Янтар, 2014. – 158 с.

Олексій Неживий – прозаїк, критик // Письменники України : біобібліографічний довідник. – К., 2006. – С. 285.

Калинове гроно : антологія літераторів Полтавщини часу незалежності України. – Полтава, 2010. – Т. 3. – С. 467-480.

2014 рік

Вручення премії імені Д. Нитченка // Літературна Україна. – 2014. – 12 черв. – С. 3.

АНТИПОВИЧ

Юрій Анатолійович

30.01.1943 р. н., с. Воливачі

Козелецького р-ну Чернігівської обл.

**Літератор, Публіцист. Заслужений
журналіст України.**

Закінчив факультет журналістики КДУ ім. Т. Г. Шевченка. Працював у газетах Миколаєва, Чернігова, Полтави. Українцем відчував себе завжди. Впевнений у собі, умів не писати на замовлення, патріот. Як сам зауважує, він – трохи письменник, трохи націоналіст, трохи містик.

За п'єсу "Остання ніч Мазепи" став лауреатом щорічної премії Полтавської спілки літераторів та обласного радіоконкурсу "Ми – українці". Згодом були написані ще дві модерні п'єси про героїв українського державотворення 1917-1920-х років: С. Петлюру, М. Грушевського, В. Вернадського, В. Винниченка, Н. Махна та про більшовицьких опричників ("Помилка Мефістофеля" (1997) та "Брате мій, Каїне" (1999).

"Книга – явище поза сумнівами", – сказав М. Костенко про книгу-дослідження, яка присвячена одному з найкращих шевченкознавців сучасності, невтомному просвітянину та краєзнавцю, автору сотень наукових розвідок П. П. Ротачу (П. Ротач: "Я впень був нищений не раз, та скрес з любові до Вкраїни"), яку старанно та вимогливо до себе впорядкував Ю. Антипович. Крок за кроком, вчинок за вчинком прослідкував він життя і творчість лицаря рідного слова. За словами М. Костенка, "в книзі багато життєвої правди про велику творчу людину".

П. Ротач: "Я впень був нищений не раз, та скрес з любові до Вкраїни". – Полтава : Видавництво С. В. Говоров, 2013. – 256 с.

Антипович Юрій Анатолійович // Літератори Полтавщини : довідник. – Полтава, 2008. – С.15.

Білик, Г. Доля – відбутися у слові (журналістсько-літературна родина Антиповичів) / Г. Білик // Рідний край. – 2012. – № 1 (26). – С. 66-78.

Гармаш, О. Премію Дмитра Нитченка здобув наш колега / О. Гармаш // Полтавський вісник. – 2014. – 27 черв. – С. 8.

Кравченко, О. Невигадані історії "Ока долі..." : [про Ю. А. Антиповича та його книгу "Око долі. Характерники: невивадані історії" (Полтава : Верстка)] / О. Кравченко // Полтавський вісник. – 2012. – 23 листоп. – С. 25.

Юрій Антипович: "Література – наш споконвічний Майдан" // Полтавська Думка. – 2014. – 26 черв. – С. 14.

БАРАНОВ

Віктор Федорович

(14.10.1950, с. Кривуші
Кременчуцького р-ну – 30.07. 2014).

Письменник. Перекладач.
Культуролог. З листопада 2011 р. –
голова Національної спілки
письменників України.

Закінчив філологічний факультет КДУ ім. Т. Г. Шевченка. Працював у видавництвах "Дніпро", "Радянський письменник", "Молодь", головним редактором журналу "Київ". Лауреат багатьох літературних премій України і міжнародних премій. Заслужений діяч мистецтв України. Нагороджений орденом Української Православної Церкви.

Віктор Баранов – автор 16 книжок прози, поезії, перекладів, критики. Виступав також у пресі з публіцистичними, мистецтвознавчими, літературно-критичними статтями. Так, книга "Тут і сьогодні" містить як короткі рецензії на певні літературні явища так і великі статті про творчість О. Гончара, А. Дімарова, І. Дзюби, Б. Олійника, М. Слабош-

пицького. Письменник переклав українською мовою вірші та прозу багатьох письменників Молдови та Румунії.

Справжній українець, правдолюб Віктор Баранов боляче і тривожно сприймав випробування, страждання рідної України й свого народу. А ставши головою письменницької спілки, вболівав і боровся за українське письменство, намагався сміливо відстоювати будівлю спілки. Невідомі спалили його дачу з неоціненним скарбом – книгами. Йому погрожували гіршим, якщо не складе повноваження голови спілки. Непросто було вистояти, але він тримався.

В боротьбі за незалежність України вірш В. Баранова "До українців" став відомим і черговий раз прославив ім'я свого автора. Твір "одразу влився в народнопоетичну стихію, став справжнім патріотичним хітом, допомагав виборювати незалежність, просвітлювати затуманену імперською ідеологією людську свідомість" (М. Слабошпицький).

Баранов, В. Люби Україну – або забирайся геть! / В. Баранов // Літературна Україна. – 2012. – 14 черв. – С. 1, 3.

Баранов, В. Незабутня радість читання / В. Баранов // Літературна Україна. – 2012. – 11 жовт. – С. 3.

Баранов, В. Уроки Олесея Гончара / В. Баранов // Вінок пам'яті Олесея Гончара : спогади, хроніка. – К., 1997. – С. 297-303.

Віктор Баранов – поет, прозаїк, перекладач // Письменники України : біобібліографічний довідник. – К., 2006. – С. 19; Письменники Радянської України 1917 – 1987 : біобібліографічний довідник. – К., 1988. – С. 56.

Орос, Я. М. Баранов Віктор Федорович (14.10.1950 р. н., с. Кривуші нині Кременчуцького району Полтавської обл..) – письменник, член НСПУ (1983) / Я. М. Орос // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 227; Український гумористично-сатиричний календар-альманах. – Коломия, 2012. – С. 31.

Віценя, Л. Віктор Баранов: "Хочу змін негайно... Нехай мені пробачиться..." / Л. Віценя // Зоря Полтавщини. – 2014. – 5 серп. – С. 5.

Слабошпицький, М. До питання про переінакшення світу : диптих про Віктора Баранова / М. Слабошпицький // Літературна Україна. – 2013. – 10 січ. – С. 5-7.

Ярошенко Г. "Письменництво сьогодні – не професія, а діагноз": [В. Баранов] / Г. Ярошенко // Вечірня Полтава. – 2013. – 5 черв. – С. 5.

2015 рік

Микола Степаненко – лауреат премії імені Дмитра Нитченка // Полтавський вісник. – 2015. – 6 берез. – С. 19.

СТЕПАНЕНКО

Микола Іванович

**14.10. 1958 р. н., с. Великоселецьке
Оржицького р-ну.**

Ректор Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Доктор філологічних наук, професор, академік.

Закінчив Кременчуцьке педагогічне училище, філологічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка, аспірантуру Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова). Викладав українську мову і літературу у Великобудищанській середній школі. З 1985 року працює у Полтавському педагогічному інституті: асистент, старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри української мови, перший проректор, декан факультету філології та журналістики, ректор.

Коло наукових досліджень Миколи Івановича широке: проблеми граматики української мови, літературознавчі розвідки, публіцистичні, наукові праці. У своїх монографіях вчений висвітлив динаміку мовної ситуації в колишній Українській РСР і в сучасній Україні, розкрив літературний процес ХХ – початку ХХІ століття, подав маловідомі сторінки життя, творчості та громадянської позиції письменників старшої і молодшої генерації. Особливу увагу науковець приділяє вивченню творчості письменників-полтавців Григорія Сковороди, Івана Котляревського, Панаса Мирного, Олеса Гончара, Петра Ротача, а також ролі полтавської говірки у формуванні нової української літератури. Микола Степаненко не байдужий до музейної справи. Видав книгу розповідей про музеї письменників, які народилися на Полтавщині.

Поповнив біобібліографічну серію "Мовознавці України". За його редакцією вийшло біля 30 збірників наукових праць. Він – головний редактор альманаху "Рідний край", наукових збірників "Історична пам'ять", "Філологічні науки", "Педагогічні науки". Опублікував велику кількість статей до енциклопедії "Полтавіка" (томи "Мова і література", "Мистецтво"). М. Степаненко – автор і співавтор багатьох науково-просвітницьких передач для обласного радіо і телебачення.

За свою працю полтавський словопоклонник удостоєний багатьох звань і нагород.

Степаненко, М. І. Думки вголос і про себе / М. І. Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2013. – 412 с.

Степаненко, М. І. Історія, граматики, поетика українського слова / М. І. Степаненко. – Полтава : АСМІ, 2008. – 344 с.

Степаненко, М. І. Літературні музеї Полтавщини / М. І. Степаненко. – Полтава : АСМІ, 2006. – 404 с.

Степаненко, М. І. Літературно-мистецькі премії в Україні / М. І. Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2014. – 498 с.

Степаненко, М. І. Наукова спадщина мовознавця Михайла Жовтобрюха / М. І. Степаненко. – Полтава : "Полтава", 2007. – 432 с.

Степаненко, М. І. Рідне українське слово / М. І. Степаненко. – Полтава : АСМІ, 2005. – 392 с.

Степаненко, М. І. Сучасні письменники Полтавщини : довідник / М. І. Степаненко. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2014. – 90 с.

Степаненко, М. Мова – дзеркало нашого сучасного суспільного поступу / М. Степаненко // Вечірня Полтава. – 2015. – 18 лют. – С. 4. – (21 лютого – Міжнародний день рідної мови).

Степаненко, М. Провісницький дар і гірка правда Олесь Гончара / М. Степаненко // Полтавська Думка. – 2015. – 19 лют. – С. 5.

Степаненко, М. Сучасні мовні зміни – відбиток нашого сьогодення / М. Степаненко // Зоря Полтавщини. – 2015. – 20 лют. – С. 13.

Український словопоклонник : на пошану професора Миколи Степаненка / упоряд. Н. П. Лебідь та ін.; М-во освіти і науки України, Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2008. – 228 с.

Білоусько О. Степаненко Микола Іванович (псевд. Микола Селецький) – учений, мовознавець, публіцист / О. Білоусько, С. Єрмоленко, Т. Пустовіт // Степаненко М. Сучасні письменники Полтавщини : довідник. – Полтава, 2014. – С. 72-75.

Пустовіт, Т. Степаненко Микола Іванович (14.10. 1958, с. Велико-селецьке Оржицького району Полтавської обл.) / Т. Пустовіт // Полтавіка. Полтавська енциклопедія : у 12 т. – Полтава, 2009. – Т. 12: Релігія і церква. – С. 619-620.

Микола Степаненко – апостол української словесності // Буцька Н. Наші знайомі : нариси про полтавців кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Полтава, 2012. – Ч. 2. – С. 8-14.

Гаран, О. Натхненний різьбяр слова і думки / О. Гаран // Літературна Україна. – 2013. – 10 жовт. – С.13.

Кононенко, П. Любов до слова й до народу / П. Кононенко // Вечірня Полтава. – 2013. – 9 жовт. – С. 5.

Пушкін, В. У чому секрет Миколи Степаненка / В. Пушкін // День. – 2013. – 25 жовт. – С. 13.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ЛАУРЕАТІВ

Антипович Ю. А.....	21
Баранов В. Ф.....	22
Білоус В. Ф.	14
Дзюба С. В.	9
Захарченко В. І.	17
Миронець Н. І.	13
Михайленко А. Г.	11
Неживий О. І.....	19
Поліщук В. Т.	8
Роговий Ю. Ф.....	15
Степаненко М. І.	24

ВІДСВІТ ЙОГО ІМЕНІ

Полтавці – лауреати Всеукраїнської
літературної премії імені Дмитра Нитченка

Біобібліографічне досьє

Автор-упорядник *Любов Іванівна Картальява*

Редактор	<i>С. В. Сичова</i>
Комп'ютерна верстка	<i>В. Ф. Походун</i>
Комп'ютерний набір	<i>В. В. Шевченко</i>
Відповідальна за випуск	<i>І. В. Балибіна</i>

Підписано до друку 16.03.2015. 28 стор. Тираж 5 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36038, м. Полтава. вул. Енгельса, 25а

<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net